

การพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน
อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
The Development of The Management of Community Welfare
Fund of Muang District, Chaiyaphum Province

พงษ์ศักดิ์ ศรีสูงเนิน และคุณ โทชน์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 300 คน แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ (Depth Interview) และแนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พร้อมเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของความเรียง

ผลการศึกษา พบว่า **ด้านการบริหารจัดการ** การจัดตั้งกองทุนฯ มีการรวมตัวกันเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน ตัดสินใจลงมติเห็นชอบความคิดเห็นร่วมกัน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น หาแหล่งสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนฯ พัฒนาจุดเด่น แก้ไขปรับปรุงจุดด้อยเพื่อเสริมสร้างการพัฒนากองทุนให้ดีขึ้น **ด้านการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน** มีการให้คำแนะนำให้ใช้ชีวิตอยู่ในทางสายกลางตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องพอประมาณ พออยู่พอกิน มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต **ด้านการมีส่วนร่วม** มีการวิเคราะห์หาต้นทุนในชุมชนร่วมกัน ค้นหาและสร้างศักยภาพใน

การนำมาพัฒนาชุมชนหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียน มีการขยายของสมาชิกให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อให้ทุกคนได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าเป็นสมาชิกกองทุน มีการชี้แจงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาให้สมาชิกกองทุนฯ ได้รับทราบ **ด้านการติดตามและประเมินผล** มีตัวแทนในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาสร้างการตรวจสอบที่เป็นกลางเกิดความโปร่งใสเป็นธรรมต่อสมาชิกกองทุนฯ ทุกคน

แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน**ด้านการบริหารจัดการ** คณะกรรมการกองทุนฯบางคนยังขาดทักษะในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน ขาดความเป็นระบบในการประสานงาน ควรมีการส่งตัวแทนคณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกกองทุนฯ ไปฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น **ด้านการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน**สมาชิกกองทุนฯ บางคน ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ขาดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการสร้างกลุ่มอาชีพ และใช้ภูมิปัญญาในชุมชน ขาดแรงจูงใจ ความสะดวกหรือร้อนในการพัฒนาสร้างตนเองในการดำเนินชีวิต ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยมีการสอนอาชีพ ฝึกอาชีพ ให้มีรายได้สามารถพึ่งตนเองได้ **ด้านการมีส่วนร่วม** สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนมีการละเลยต่อกำหนดการเข้าร่วมประชุม ควรปลูกฝังความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน เคารพในสิทธิของตนเองและของผู้อื่น โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน **ด้านการติดตามและประเมินผล** สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนไม่สนใจในการรับข่าวสารข้อมูลผลการติดตามประเมินผลกองทุน ควรมีการตั้งกฎเกณฑ์เพื่อให้สมาชิกกองทุนฯ ปฏิบัติตามในการเข้าร่วมตรวจสอบผลการประเมินการดำเนินงานกองทุน

คำสำคัญ : การพัฒนา, การบริหารจัดการ, กองทุนสวัสดิการชุมชน

Abstract

The objectives of this independent study were to study the development of Community Welfare Fund Administration and finding the approach to develop Community Welfare Fund Administration, Mueng district, Chaiyaphume Province. The samples were the members and committee of Community Welfare Fund amount 300 person. The methods of collecting data were Structured Interview, Depth Interview, and Focus Group Discussion, analyzing by Content Analysis and presenting by composition.

The result showed that, the administration issue found that there was having a reunion for setting the objectives and the goal in the operation, to decide to vote together, to make the cooperation in the local office, to find the source to support the budget in setting the fund for developing the prominent point, and to solve the weak point for reinforcing the fund development to get better. The Establishing a sustainable self-sufficiency issue found that having a suggestion to spend the life in moderate practice followed the Sufficiency Economy. The participation issue found that there was having the analyzing the cost in meeting, to find and make the potential to develop the community, to find the working capital, to expand the members to cover the area in working for giving the equal right in coming to be a member, and to explain the result of the operation to the members knew. The monitoring and evaluation issue found that there was having the representative to participate to be the committee in monitoring and evaluation for the past and to make the checking to be neutral to all members.

The approach to develop Community Welfare Fund Administration showed that, the administration issue found that the committee lack the skill to administrate, lacking the participation of the people, lacking the system in cooperation, and so there should giving the training of committees and

members to get better skill. The Establishing a sustainable self-sufficiency found that some of members did not understand the objectives of the fund, lacking to find the knowledge in making the occupational class and wisdom in community, lacking the motivation and enthusiasm in developing their life, and there should have the support the people to be strong by teaching the occupation to get the income by themselves. The participation issue found that the members ignored the meeting that should fostered them to get the responsibility, and respected the right of them and another by realizing the common interest more than the self-centered. The monitoring and evaluation issue found that the members was not interested in receiving the information in monitoring and evaluation of the fund then there was setting the rules to force the members followed to monitor and evaluate the operation of the fund.

Key words : Development, Management, Community Welfare Fund

บทนำ

การจัดสวัสดิการโดยชุมชนนั้นดำเนินการโดยองค์กรชุมชน ออกกฎเกณฑ์ กติกา โดยคณะกรรมการชุมชนระดมทุนเกือบ 100% มาจากชุมชนค่อยๆ เจริญเติบโตตามความพร้อมของชุมชนและมีผลพลอยได้สำคัญคือ เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและชุมชนโดยรวม กลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งมายาวนานกว่าสองทศวรรษหลายแห่งประกาศว่า แม้ไม่มีบริการรักษาพยาบาลฟรีจากรัฐสมาชิกก็สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาล 100 % จากกลุ่มได้ประเทศที่เป็นรัฐสวัสดิการส่วนใหญ่หรือทั้งหมดจะต้องเก็บภาษีในอัตราที่สูงมาก ประเทศเดนมาร์กมีการเก็บภาษีประมาณ 40-50% ของรายได้ในแต่ละเดือนเพราะเมื่อรัฐต้องจัดสวัสดิการมากขึ้นเรื่อยๆ ก็หมดทางหาเงิน ดังที่กำลังจะเกิดขึ้นกับการรักษาพยาบาลฟรีของไทยและกำลังเป็นปัญหาในหลายประเทศในยุโรปถ้าเราส่งเสริมให้ชุมชนทุกหนแห่งทั่วประเทศจัดสวัสดิการของเขาเอง โดยรัฐสมทบเพียงเล็กน้อย ชุมชนจะเข้มแข็งพึ่งตนเองรัฐบาลไม่ต้องมีการระดมเงินเป็นแสนๆ ล้านมาสนับสนุนระบบรัฐสวัสดิการซึ่งไม่มีทางอื่นนอกจากขึ้นภาษีที่สูงมากรัฐบาลใช้เงินหลายพันล้านในแต่ละปีเพื่อจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียวในรูปของการแจกเงิน ซึ่งไม่มีความยั่งยืนและจะเป็นภาระด้านงบประมาณอย่างมากในอนาคต แต่สามารถใช้เงินจำนวนเท่ากันสมทบให้กองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศเพียงปีเดียว จัดสวัสดิการทุกประเภทรวมผู้สูงอายุ คนพิการ คนจน ตั้งแต่เกิดจนตาย ช่วยเหลือคนประสบภัยพิบัติ ฯลฯ และจะเป็นกองทุนที่มีความยั่งยืนบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (อัมพร แก้วหนู, 2554)

ในปี 2550 ได้จัดตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับชาติ คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดทุกจังหวัดและรัฐบาลจัดงบประมาณสนับสนุนการขับเคลื่อนขยายการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลและสมทบงบประมาณในการจัดสวัสดิการชุมชนตามแผนปฏิบัติงานพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคงตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2550 – 2554 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พุทธศักราช 2546 มาตรา 13 (3) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) จัดทำแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมสำหรับใช้เป็นแผนแม่บทในการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศเพื่อสนองต่อการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติมีมติให้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ.

2550 - 2554) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทของแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2555 - 2559) จึงทำให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลขึ้น 3,138 ตำบล โดยได้รับงบประมาณสมทบแล้ว 2,917 แห่ง มีสมาชิก 895,597 ราย เงินกองทุนรวม 450.87 ล้านบาท การดำเนินงานของกองทุนมีการจัดสวัสดิการสำหรับสมาชิกและผู้ยากลำบากในชุมชน (จอห์น ศรีอุตร, 2554) ครอบคลุมตั้งแต่การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น รับขวัญเด็กเกิดใหม่ ทุนการศึกษา ค่าใช้จ่ายยามเจ็บป่วย พัฒนาอาชีพ บำนาญ ฌาปนกิจ และสวัสดิการด้านต่างๆ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันและความพร้อมของแต่ละกองทุน คุณค่าสำคัญที่ได้จากการจัดสวัสดิการโดยชุมชนคือการทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน พื้นฟูระบบคุณค่าเดิมของสังคมไทย การทำงานร่วมกันของชุมชนท้องถิ่นเกิดเป็นเครือข่ายสวัสดิการชุมชนในระดับจังหวัดและระดับชาติที่มีบทบาทสำคัญในการขยายการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ การเกิดขึ้นของกองทุนสวัสดิการชุมชนในปัจจุบันจะแตกต่างกับภาพในอดีตทำให้เห็นถึงความคิดในการพัฒนาระบบสวัสดิการในปัจจุบันที่มองระบบสวัสดิการแตกต่างออกไปมากจากอดีตหลายประการ กล่าวคือระบบการพัฒนาสวัสดิการชุมชนในปัจจุบันโดยกระแสหลักแล้วมอง เงินเป็นเป้าหมายมากกว่าที่จะเป็นเครื่องมือในการจัดสวัสดิการชุมชนและกระบวนการทางสังคมเหมือนในอดีต ดังจะเห็นได้ว่านโยบายมุ่งเน้นในการจัดตั้งให้ชุมชนทุกชุมชนมีการจัดสวัสดิการชุมชนในหลายรูปแบบโดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์กองทุนต่างๆมากมายมีการระดมสมาชิกให้ได้มากๆ ปรากฏการณ์ที่เห็นชัดเจนมากในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา คือทุกชุมชนถูกตั้งเงื่อนไขให้เกิดการออมมีการระดมทุนกันอย่างมากเพื่อให้เกิดการออมแล้ววัดอ้างตัวเลขในบัญชีธนาคารระหว่างชุมชนเพื่อจะได้มีเครดิตในการกู้เงินกับสถาบันการเงินและสนับสนุนด้านการเงินจากภาครัฐบ่อยครั้งพบว่าสถาบันการเงินปล่อยกู้เงินให้กับชุมชนมากกว่าเงินออมหลายเท่าตัวนั่นคือ จุดเริ่มต้นของการเกิดหนี้ตามมาในหมู่บ้านหรือหนี้มวลรวมของชุมชน โดยสถาบันการเงินได้กำไรในรูปของดอกเบี้ยไปเมื่อรู้ถึงปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนข้อมูลที่ได้จะได้สามารถนำไปเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงการบริหารงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน (บัวพันธ์ พรหมพักพิง, 2552)

ดังนั้น การจัดสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ ในระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา มีอัตราการเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็วใช้งบประมาณจำนวนมากกองทุนสวัสดิการสังคมในชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ที่ผ่านมามีการจัดสวัสดิการให้กับประชาชน

รูปแบบต่างๆ กันทั้งที่ดำเนินการโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่นๆ ซึ่งเป็นสวัสดิการในลักษณะสงเคราะห์ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งอยู่ในระยะเริ่มต้น ตอนนี้นักดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน มีสวัสดิการให้หลายรูปแบบ เช่น สวัสดิการเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ การสร้างบ้านพักคนชรา ศูนย์สงเคราะห์เด็ก ตลอดจนการสงเคราะห์ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สมาชิกบางคนมีรายได้ไม่พอจ่ายค่าดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับกองทุนและยังต้องออมเงินเป็นรายเดือนและสมาชิกคนเดียวเป็นสมาชิกของกลุ่มกองทุนอื่นๆ เช่น กลุ่มสัจจะวันละบาท สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น การรับรู้ถึงการบริหารจัดการกองทุนทำให้มองเห็นภาพรวมได้ว่าการพัฒนาของกองทุนสวัสดิการชุมชนจะไปในทิศทางไหนในอนาคต และสมาชิกอยากให้กองทุนสวัสดิการชุมชนจัดสวัสดิการเป็นอย่างไรหรือคณะกรรมการบริหารมีการบริหารที่โปร่งใสหรือไม่อีกทั้งสมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนหรือไม่ควรจะทำอะไรต่อไปและอย่างไรในอนาคต โดยควรมีการปรับปรุงแก้ไขสิ่งใดไปในทิศทางใดอาจเริ่มที่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนจนถึงระดับคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ดังนั้นเมื่อทราบถึงการบริหารงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่วิธีปฏิบัติว่าจะกระทำอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร รวมไปถึงหากมี ปัญหาอุปสรรคจะแก้ไขอย่างไร ในการบริหารงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เป็นกองทุนที่มีการบริหารจัดการที่ดีและมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาเป็นอีกคนหนึ่งซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานด้านสวัสดิการต่างๆ ของประชาชนที่ต้องเกี่ยวข้องเริ่มตั้งแต่การเกิด แก่ เจ็บ และจนถึงเสียชีวิตของประชาชนทุกเพศทุกวัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจากการศึกษากรณีดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้มากที่สุด ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาและการเตรียมความพร้อมสำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จะก่อตั้งขึ้นใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ใน 4 ด้าน 1) การบริหารจัดการ 2) การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน 3) การมีส่วนร่วม 4) การติดตามและประเมินผล

2) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ มีสมาชิกกองทุนจำนวน 4,583 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดแบ่งเป็นคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 100 คน และสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 300 คน

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 300 คน และใช้ประชากรทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดแบ่งเป็นคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 100 คน และสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 200 คน โดยใช้

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบ่งเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และชุดที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผลการวิจัย

การพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีการศึกษาซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้านเป็นเนื้อหาในการศึกษาและกรอบแนวคิดในการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาแล้ว มีผลการศึกษาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ พบว่าการจัดตั้งกองทุนฯต้องมีการแกนนำในการริเริ่ม เนื่องจาก เห็นศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชน ระดมคนในชุมชนที่มีความเห็นเดียวกันมาปรึกษาหารือร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ เป้าหมายการดำเนินงาน แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจลงมติเห็นชอบร่วมกัน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น คนในท้องถิ่น หาแหล่งสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนฯ จัดเวทีประชาคมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนฯ ซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “สวัสดิการชุมชนมุ่งตอบสนองคนในชุมชน เพื่อการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของคนในชุมชน ซึ่งให้การดูแลตั้งแต่เกิดจนตาย” เมื่อเกิดปัญหาต้องแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน ดึงเอาจุดเด่นของชุมชนมาพัฒนาต่อยอดความสำเร็จ และนำเอาจุดด้อยมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และต้องให้คนในชุมชนกับสมาชิกกองทุนฯ กระตุ้นฝ่ายบริหารจัดการ โดยการควบคุม กำกับดูแล เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม

ด้านการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน พบว่าให้ข้อเสนอแนะแก่สมาชิกในการพึ่งตนเอง ในการดำเนินชีวิต ใช้หลักความมีเหตุมีผล ความพอประมาณ ในการประกอบอาชีพ การประพฤติตนไม่เป็นปัญหาต่อสังคม ให้สวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม มีการปลูกกระตือรือร้นสร้างความเข้มแข็งต่อตนเองและคนในครอบครัว สำนึกรักชุมชนรักชาติ ส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยมีการสอนอาชีพ ฝึกอาชีพ ให้มีรายได้เป็นของตนเองสามารถพึ่งตนเองในการประกอบอาชีพได้ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบในการอยู่ร่วมกันในสังคมและให้ใช้ชีวิตอยู่ในทางสายกลางตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง พอประมาณ พออยู่พอกิน ในการดำเนินชีวิตสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน วิเคราะห์หาต้นทุนในชุมชนร่วมกัน และค้นหาและสร้างศักยภาพในการนำมาพัฒนาชุมชน หาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนจากการจัดงานต่างๆ ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนสัจจะ เงินออม การขอความช่วยเหลือในการสนับสนุนเงินทุนจากหน่วยงานอื่นๆ มีการขยายของสมาชิกให้

ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อให้ทุกคนได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าเป็นสมาชิกกองทุน มีการเรียกประชุมเมื่อเกิดปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหา สร้างทางเลือกและลงประชามติร่วมกัน ชี้แจงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกองทุนให้สมาชิกทราบ และมีการเข้าร่วมการติดตามประเมินผลร่วมกันโดยร่วมเป็นกรรมการในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน นอกจากนี้ ยังมีการเข้าร่วมรับผลประโยชน์ในสวัสดิการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการในฐานะที่เป็นสมาชิกกองทุน

ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ได้มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อาจมีคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระตามสมควร เพื่อให้การตรวจสอบเป็นกลางใช้เครื่องมือในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนฯ ได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อมูลเงินกองทุน สถานะเงินกองทุน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานกองทุนฯ ข้อมูลสมาชิก การจ่ายเงินสวัสดิการ อย่างสม่ำเสมอ และมีการเปิดเผยให้สมาชิกกองทุนทราบโดยการตีพิมพ์ประกาศ ณ ที่ทำการ หรือจัดส่งเป็นเอกสารไปที่บ้านของสมาชิกกองทุน มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานจากระเบียบของกองทุนฯ โดยคณะกรรมการกองทุนฯ ต้องชี้แจงรายรับ-รายจ่าย การจ่ายเงินสวัสดิการและเงินปันผลต่างๆ ให้สมาชิกกองทุนรับทราบโดยมีการตรวจสอบจากเอกสารอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน นำข้อผิดพลาดมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อสร้างผลประโยชน์โดยรวมแก่สมาชิกกองทุนฯ ทุกคน มีการให้คำแนะนำในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อต่อยอดในการพัฒนาให้สมาชิกรู้สึกมีความมั่นคงในชีวิตของตนเอง ส่วนแนวทางการในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีผลการศึกษาดังนี้

ด้านการบริหารจัดการพบปัญหาอุปสรรคคือคณะกรรมการกองทุนฯบางคนยังขาดทักษะในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน ขาดความเป็นระบบในการประสานงาน

แนวทางการในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการส่งตัวแทนคณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกกองทุนฯ ไปฝึกอบรม ศึกษาดูงานตามสถานที่ที่ประสบความสำเร็จ และนำความรู้มาพัฒนาสวัสดิการชุมชนของตนให้ดีขึ้น และจัดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสวัสดิการชุมชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาสวัสดิการชุมชนของตนให้ดีขึ้น **ด้านการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนพบปัญหาอุปสรรค**คือ สมาชิกกองทุนฯบางคนไม่เข้าใจ

วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ไม่สนใจซักถามปัญหาหรือข้อข้องใจ ขาดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการสร้างกลุ่มอาชีพ และใช้ภูมิปัญญาชีวิต ในชุมชนมาพัฒนาหรือสร้างตนเอง ในการดำเนินไม่มีความกระตือรือร้น ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และสังคมยังขาดการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน

แนวทางการในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการสร้างการปลูกฝัง ปลูกกระตือรือร้น ให้สมาชิกกองทุนฯ และคนในชุมชน มีการวางแผนในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างให้คนรู้จักความพอประมาณ ให้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ปฏิบัติตนให้เป็นปัญหาในสังคมแสวงหาความรู้ และสิ่งใหม่ๆในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยต้องเริ่มจากตนเองและขยายผลไปยังผู้อื่นให้ได้รับสิ่งนี้ด้วย

ด้านการมีส่วนร่วมพบปัญหาอุปสรรคคือสมาชิกกองทุนฯมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความขัดแย้งบ้างในบางครั้ง ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมเพื่อออกความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกทางเลือกร่วมกัน ละเลยต่อกำหนดการในการประชุม

แนวทางการในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยการสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกกองทุนฯ รู้จักความมีเหตุผลในการอยู่ร่วมกัน การพัฒนาการมีส่วนร่วม โดยให้สมาชิกกองทุนฯ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สร้างจิตสำนึกเรื่อง ความรับผิดชอบ ในบทบาทหน้าที่ของตน เคารพในสิทธิของตนเองและของผู้อื่น โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น

ด้านการติดตามและประเมินผลพบปัญหาอุปสรรคคือ สมาชิกกองทุนฯ บางคน ไม่สนใจในการรับข่าวสารข้อมูลผลการติดตามประเมินผล อ้างว่าไม่มีเวลา สถานที่อยู่ไกล การประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกองทุนฯ ทราบไม่ทั่วถึง

แนวทางการในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนการสร้างจิตสำนึก ปลูกฝัง และโน้มน้าวใจให้เห็นความสำคัญในการรับข่าวสารข้อมูลผลการติดตามประเมินผล ตั้งกฎเกณฑ์เพื่อให้สมาชิกกองทุนฯ ปฏิบัติตามในการเข้าร่วมตรวจสอบผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนฯ เพื่อใช้เป็นการหาวิธีการในการพัฒนากองทุนฯต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง พัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 4 ด้าน ได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการควรมีการส่งตัวแทนคณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกกองทุนฯ ไปฝึกอบรม ศึกษาดูงานตามสถานที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาสวัสดิการชุมชนของตนให้ดีขึ้น
2. ด้านการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยมีการสอนอาชีพ ฝึกอาชีพ ให้มีรายได้เป็นของตนเองสามารถพึ่งตนเองในการประกอบอาชีพได้ เพื่อจะได้ไม่ไปสร้างปัญหาให้กับสังคม
3. ด้านการติดตามและประเมินผลควรมีการตั้งกฎเกณฑ์เพื่อให้สมาชิกกองทุนฯ ปฏิบัติตามในการเข้าร่วมตรวจสอบผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนฯ เพื่อเป็นการหาวิธีการในการพัฒนากองทุนฯต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จอณ ศรีอุตร. (2554). ปัญหาแนวทางและรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- บัวพันธ์ พรหมพักพิง. (2552). การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อัมพร แก้วหนู. (2554). เอกสารประกอบการสัมมนา พลังชุมชนท้องถิ่นจัดการภัยพิบัติอย่างยั่งยืน 27-28 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.